

تامین مالی خرد

فرصتی تازه برای صنعت بانکداری ملی

پرهیز دارند، در حالی که تجربه دیگر کشورها نشان داده است که در چنین شرایطی، بانک‌های هشیار و مال‌اندیش، مزیت‌های نسبی و مطلوبیت‌های چنین بازارهای گسترده و تقاضاهای بسیکوانسی را درک می‌کنند و با استفاده از روش‌های تامین مالی خرد، هم مشکلات اجتماعی را کاهش می‌دهند و هم به اهداف سودآوری خود دست می‌یابند. اگر خوشبینانه چنین بپنداریم که علت این بی‌توجهی، همانا بی‌اطلاعی از مزیت‌های این نوع فعالیت است، در این صورت، تردید نیست که برای ترغیب بانک‌ها و دیگر نهادهای بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری در صنعت تامین مالی خرد، باید نیاز گسترده این بازار و مزایا و سودبخشی اعتبارات خرد و روش‌های اجرایی موفقیت‌آمیز آن را به بانک‌های کشور نشان دهیم.

بنابراین، طی چند شماره از شماره‌های گذشته، به این مهم پرداختیم و نمونه‌هایی از عملکردها را در جوامع مختلف نشان دادیم، از بانک تعاون در انگلستان که خود را به رعایت اصول اخلاقی متعهد می‌داند و تنها در اموری مشارکت می‌کند که عادلانه باشند و منافع اجتماعی را در نظر بگیرند، تا بانک‌های اسلامی در مالزی و اندونزی که نشان داده‌اند که بانکداری اسلامی و برنامه‌های تامین مالی خرد می‌توانند از لحاظ ایدئولوژیکی و عملی مکمل یکدیگر باشند، و بعد هم تجربه بانک ملی برای توسعه در مصر که نشان‌دهنده نقش پراهمیت بنگاه‌های اقتصادی خرد در اقتصاد می‌باشد.

در این شماره نیز در همین راستا گامی دیگر برمی‌داریم و به شرح تجربه انجمن زنان خویش‌فرما در هند می‌پردازیم که با تاسیس بانک SEWA و آرایه‌گذارش‌های موفقیت‌آمیز از عملکرد آن، ثابت کرده است که اداره یک بانک توسط - و برای - زنان فقیر، نه تنها امکانپذیر است، بلکه سودآور نیز هست.

سردبیر

یکی از ویژگی‌های اساسی مقرر شده برای اقتصاد جمهوری اسلامی - مطابق اصل چهارم و سوم قانون اساسی - تامین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به استقلال کامل و قراردادن وسایل کار در اختیار همه کسانی است که قادر به کارند، ولی وسایل کار ندارند.

قانون عملیات بانکی بدون ربا نیز ضمن برشمردن اهداف نظام بانکی، بر ضرورت استقرار نظام پولی و اعتباری بر مبنای حق و عدل به منظور تنظیم گردش صحیح پول و اعتبار در جهت سلامت و رشد اقتصاد کشور و ایجاد تسهیلات لازم از طریق جذب و جلب وجوه آزاد و اندوخته‌ها و پس‌اندازها و سپرده‌ها و بسیج و تجهیز آن در جهت تامین شرایط و امکانات کار و سرمایه‌گذاری تاکید ورزیده است.

بانک جهانی هم در یک بررسی نشان داده است که «در بسیاری از بخش‌های دنیا - برخلاف منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا - بانک‌ها بازیگران اصلی تامین مالی خرد هستند».

علاوه بر این‌ها، تجربه بسیاری از نهادهای مالی که در حوزه تامین مالی خرد فعالند، حاکی از آن است که «اگر نهادهای اعتباری کوچک با روش‌های شبه تجاری مدیریت شوند، دادوستد با کارآفرینان ضعیف هم می‌تواند سودمند و پایدار باشد». همچنین، نشان داده شده است که «بانک‌های تجاری می‌توانند به شمار فزاینده مشتریان ضعیف و متقاضیان اعتبارات خرد، خدمات مالی آرایه دهند».

اما در شرایطی که بحران فقر و بیکاری - این دور باطل و شوم - بر سراسر ایران سایه انداخته، ملاحظه می‌شود که بیشتر بانک‌های تجاری کشورمان، کارآفرینان کوچک و متقاضیان تسهیلات خرد را حقیر و غیرسودآور می‌پندارند و به آنها به عنوان مشتریان کم‌اهمیت و گاهی هم مشکل‌ساز نگاه می‌کنند و از ورود به این مقوله اکراه و

○ بانک‌های هشیار و مال‌اندیش، باید مطلوبیت‌های بازار و تقاضاهای فزاینده فعلی را درک کنند و با استفاده از روش‌های تامین مالی خرد، هم مشکلات اجتماعی را کاهش دهند و هم به اهداف سودآوری خود دست یابند.